

โครงการพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยา

ชูนวัตกรรม Chao Phraya for All

รายงาน

การสำรวจและศึกษาวิจัยฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าพระยา และพัฒนาภูมิทัศน์ครั้งประวัติศาสตร์ ได้เริ่มขึ้น ก่อนที่จะเสนอออกแบบริมฝั่งเจ้าพระยา แก่สาธารณชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และแนวทางพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร มีเจตนาารมณ์ที่จะมอบพื้นที่สาธารณะ ให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงแม่น้ำเจ้าพระยาได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อคุณภาพชีวิต ดังเช่นในนานาประเทศ

โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (Chao Phraya for All) โดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และ ม.ขอนแก่น เป็นที่ปรึกษาการสำรวจออกแบบนั้น ได้ชี้แจงความคืบหน้าโครงการฯ จากการลงพื้นที่ 32 ชุมชน ก็ได้รับความร่วมมือสนับสนุนของชุมชน เดินหน้างานศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 4 ประเด็น เตรียมเปิดเวทีสาธารณะ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 22 เม.ย. 59 ที่โรงแรม เอส. ดี. อเวนิว

ทั้งนี้ 2 ปีที่ผ่านมา ประชาชนบางส่วน อาจได้ข้อมูลหลากหลายชวนสับสน เช่น จะสร้างถนนเลียบริมกว้าง 19.5 เมตร บ้าง 15 เมตรบ้าง จะสูง 3 เมตร บดบังทัศนียภาพบ้าง ขณะนี้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) เป็นที่ปรึกษา การศึกษา สำรวจ ออกแบบ จะดำเนินการทบทวน และศึกษาวิจัยทำใหม่ทั้งหมด ในระยะเวลา 210 วัน โดยไม่มีรูปแบบบังคับ หรือยึดโยงกับข้อมูลที่ผ่านมาตลอดเกือบ 2 ปี เหล่านี้

การดำเนินการของที่ปรึกษาฯ จะประกอบด้วยงาน 3 ส่วนหลัก คือ

1. ศึกษาและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา 57 กม. เริ่มตั้งแต่ สะพานพระราม 7 ถึง สุดเขตกรุงเทพมหานคร (ฝั่งตะวันออก ประมาณ 36 กม. ฝั่งตะวันตก ประมาณ 21 กม.)
2. งานสำรวจออกแบบรายละเอียด และวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในชั้นรายละเอียด (EIA) 14 กม. พื้นที่ศึกษาจะเริ่มจากสะพานพระราม 7 ถึงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เพื่อก่อสร้างเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจุดอื่นๆ ในอนาคต
3. งานประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ทีมงานลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนริมฝั่งเจ้าพระยา

ของประชาชน

รศ.ดร.สกล ท่อโนทยาน ผู้จัดการโครงการพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยา กล่าวว่า โครงการฯ ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมและความยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชาชน ชุมชน และเมืองด้วยองค์ความรู้ การศึกษาวิจัยทางวิชาการ ประสบการณ์เชี่ยวชาญและผลงานเทคโนโลยี โดยได้เริ่มทำงานศึกษา สำรวจ และออกแบบอย่างรอบด้าน เพื่อฟื้นฟูแม่น้ำ พัฒนาภูมิทัศน์ ทางเดิน และสืบสานวัฒนธรรมชุมชนริมฝั่งน้ำ ภายใต้แนวคิดหลัก “เจ้าพระยาเพื่อทุกคน” (Chao Phraya for All)

ความคืบหน้าในระยะ 1 เดือนที่ผ่านมา คณะทำงานได้ทบทวนข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เกี่ยวกับผลการศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำ ทั้งของไทย และต่างประเทศ ที่เคยมีมา เพื่อทำความเข้าใจรวมถึงศึกษาแนวคิด รูปแบบ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์กับการสำรวจออกแบบและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจจริงวัดที่ดินด้วยเครื่องรังวัดสัญญาณดาวเทียมระบบ GPS การใช้โดรนในการถ่ายภาพทางอากาศ การใช้เทคโนโลยี โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มาช่วยในการพัฒนาออกแบบ สามารถทำให้สถาปนิกและวิศวกรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลกับรูปแบบที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคืบหน้าของการลงพื้นที่ศึกษา สำรวจ ชุมชน โดยทีมการมีส่วนร่วมของประชาชนในช่วง

เดือน มี.ค. 59 นี้ ได้พบปะผู้นำชุมชน และลงพื้นที่จำนวน 32 ชุมชน ใน 4 เขต ซึ่งอยู่สองฝั่งเจ้าพระยา เพื่อแจ้งความเป็นมา วัตถุประสงค์ แผนงานของโครงการฯ และได้รับความเห็นชอบใจ ช้อแนะนำจากประชาชน โดยจัดประชุมกับสำนักงานเขต ทั้ง 17 เขต และลงพื้นที่ในชุมชน หรือหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องทั้ง 32 แห่ง โดยที่ปรึกษาได้จัดกระบวนการมีส่วนร่วม 4 รูปแบบกิจกรรม ดังนี้

1. ประชุมหารือกับตัวแทนเจ้าหน้าที่เขต และชุมชน รวม 17 แห่ง

2. ประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 ใน 32 ชุมชน แบ่งเป็น เขตบางพลัด 16 ชุมชน, เขตบางซื่อ 4 ชุมชน, เขตดุสิต 7 ชุมชน และ เขตพระนคร 5 ชุมชน

3. สัมภาษณ์เชิงลึก อาทิ พระ เจ้าอาวาส และ ผู้แทนโรงแรม ในพื้นที่โครงการฯ

4. ประชุมกับกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม วัด และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลในภาพรวมของการลงพื้นที่ชุมชน และการมีส่วนร่วม พบว่าหลังจากคณะทำงานโครงการได้ชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจ คลายความวิตกกังวลและเห็นด้วยกับการพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำ จึงร่วมออกแบบทางเดินและทางจักรยานร่วมกัน

ทั้งนี้ ในบางชุมชนได้จัดตั้งให้มี “คณะอนุกรรมการชุมชน” ที่จะทำงานคู่ขนานกับการดำเนินงานของโครงการ เพื่อการปรึกษาหารือ ร่วมออกแบบ และร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนกระบวนการ นอกจากนี้ แต่ละชุมชนก็ร่วมนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ ประวัติศาสตร์ชุมชน สถานที่สำคัญภายในชุมชน พร้อมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็นในหลากหลายมิติ และปัญหาที่ต้องการแก้ไขในชุมชน โดยทุกชุมชนมุ่งหวังให้การพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยาครั้งประวัติศาสตร์นี้ เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ อย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในการทำงาน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่และประชาชนที่เข้ามาใช้พื้นที่

สำหรับงานกระบวนการมีส่วนร่วม ในเดือน เม.ย. 59 ได้แก่ 1. การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

ในชุมชน 32 แห่ง ในพื้นที่เขตบางพลัด บางซื่อ ดุสิต และพระนคร เพื่อสรุปข้อคิดเห็นความต้องการ ปัญหา และข้อกังวลใจจากการประชุมกลุ่มย่อยในครั้งที่ 1 ร่วมกัน พร้อมทั้งนำเสนอร่างแนวคิดเบื้องต้น ของโครงการและปรับแก้ไข ออกแบบร่วมกันกับชุมชน ก่อนจะนำไปเป็นข้อมูลให้คณะทำงานด้านสถาปัตยกรรมนำไปออกแบบต่อไป

2. เปิดเวทีสาธารณะ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 22 เม.ย. 59 ณ ห้องอัมรินทร์ ชั้น 3 โรงแรม เอส. ดี. อเวนิว

3. การเข้าพบผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในลักษณะของการเข้าสัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อย เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ และขอความเห็น ข้อเสนอแนะ และความกังวลใจต่างๆ

ในด้านความคืบหน้าของการดำเนินงานด้านการศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ช่วงเดือน มี.ค. 59 คณะทำงานได้ศึกษาทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม และรายงานผลการศึกษาโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จ พร้อมทั้งได้จัดเตรียมข้อมูลทุติยภูมิ สำหรับการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) โครงการสำรวจ ออกแบบและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะ 57 กม. โดยมีประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดทำรายงานดังกล่าว ดังนี้

1. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ
2. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพ
3. คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และ
4. คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

ส่วนการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมในเดือน เม.ย. จะเริ่มวางแผนการออกสำรวจภาคสนาม และกำหนดกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น ในการสำรวจความคิดเห็นข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และหน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชน ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาบริเวณพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงวางแผนการออกสำรวจภาคสนามในการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในช่วงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมช่วงสะพานพระราม 7-สะพานพระปิ่นเกล้า ในเรื่องระดับเสียง ในชุมชนหรือสถานที่อ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบ เรื่อง คุณภาพอากาศ ในชุมชนหรือสถานที่อ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบอย่างน้อย เรื่อง ความสิ้นสะท้อน ตามดัชนี Peak particle velocity และความถี่ ในชุมชนหรือสถานที่อ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบ และเรื่อง คุณภาพน้ำ และนิเวศวิทยาทางน้ำ.

